

การตรวจวิเคราะห์น้ำเชื้ออสุจิ

(Semen Analysis)

นางสาววรินดา พุนทวีรัตน์

ภาวะมีบุตรยากนับเป็นปัญหาทางสุขภาพอย่างหนึ่ง และมีแนวโน้มที่จะพบเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ชักนำให้เกิดภาวะดังกล่าว อีกทั้งอาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ และสภาพสังคมของคู่สมรส ปัจจัยหนึ่งของภาวะมีบุตรยากอาจมีสาเหตุมาจากฝ่ายชายมีตัวอสุจิไม่แข็งแรง มีรูปร่างที่ผิดปกติ หรือมีปริมาณน้อย การเข้ารับตรวจวิเคราะห์เพื่อดูคุณภาพของน้ำเชื้ออสุจิจึงเป็นวิธีการเบื้องต้นที่จะช่วยในการหาสาเหตุของการมีบุตรยาก ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้สามารถวางแผนการรักษาได้อย่างเหมาะสม

การเก็บตัวอย่างอสุจิ

ผู้รับบริการต้องเก็บน้ำอสุจิด้วยวิธีสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง (masturbation) โดยเก็บทุกส่วนที่หลังใส่ในภาชนะที่ปราศจากเชื้อที่ทางห้องปฏิบัติการจัดเตรียมให้ และนำส่งทันทีหรือภายใน 1 ชั่วโมงหลังเก็บที่อุณหภูมิห้อง ผู้รับบริการควรงดการมีเพศสัมพันธ์ รวมถึงการหลั่งด้วยตนเองอย่างน้อย 2-3 วัน แต่ไม่ควรเกิน 7 วัน

การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

การดูลักษณะทางกายภาพด้วยตาเปล่า (Macroscopic examination)	การตรวจน้ำเชื้ออสุจิด้วยกล้องจุลทรรศน์ (Microscopic examination)
<p>หลังจากรับตัวอย่างน้ำเชื้ออสุจิ จะตั้งทิ้งไว้ที่อุณหภูมิห้อง ประมาณ 15-20 นาที เพื่อให้น้ำอสุจิละลายตัวกลายเป็นของเหลว แล้วจึงนำมาตรวจวิเคราะห์ โดยมีการประเมินลักษณะทางกายภาพทั่วไป ดังต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะทั่วไปของน้ำเชื้ออสุจิ (Appearance) ● ปริมาณของน้ำเชื้ออสุจิ (Volume) ● การละลายตัว (Liquefaction) ● ความหนืดของน้ำเชื้ออสุจิ (Viscosity) ● ความเป็นกรด-ด่าง (pH)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำน้ำเชื้ออสุจิหยดลงบน Makler counting chamber และนำไปส่องดูภายใต้กล้องจุลทรรศน์ นับตัวอสุจิ พร้อมทั้งดูเซลล์ชนิดอื่นๆ เช่น เม็ดเลือดแดง, Epithelial cell, Round cell เป็นต้น รวมถึงดูว่ามีการเกาะกลุ่มของตัวอสุจิหรือไม่ โดยจะแบ่งการเคลื่อนที่ของอสุจิเป็น 3 แบบ คือ<ul style="list-style-type: none"> ● Progressive เป็นการเคลื่อนที่ไปข้างหน้า ● Non-progressive เป็นการเคลื่อนไหวยู่อยู่กับที่ ● Immotile เป็นอสุจิที่ไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ 2. หยดน้ำอสุจิลงบนแผ่นสไลด์เพื่อนำไปย้อมดูรูปร่างของตัวอสุจิ